

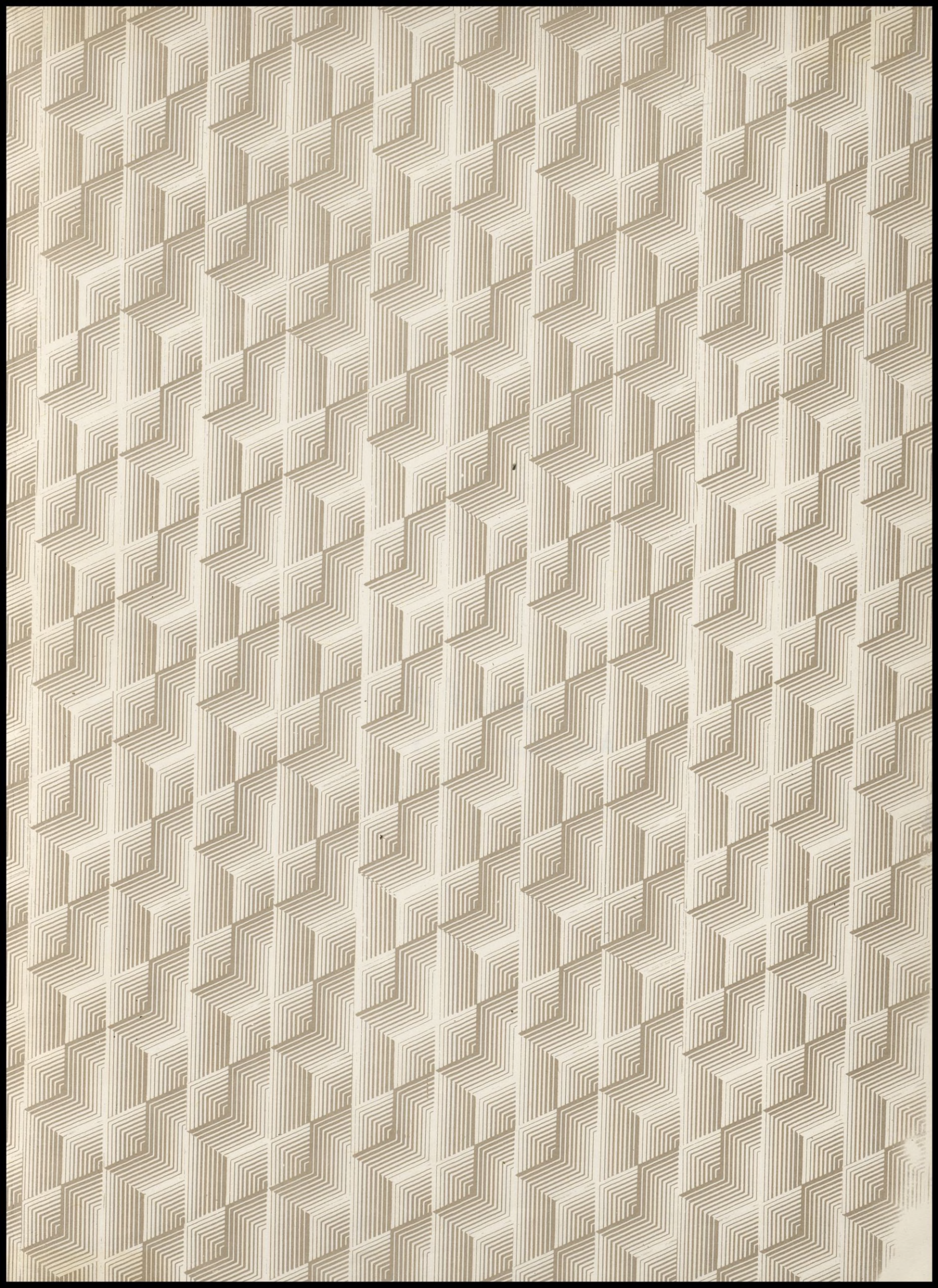
MICROFILM
C.V.
17

Biblioteca Valenciana
PATRIA nova : setmanari v

31000002420308

H3D-02-21-09

H30-02-21-09

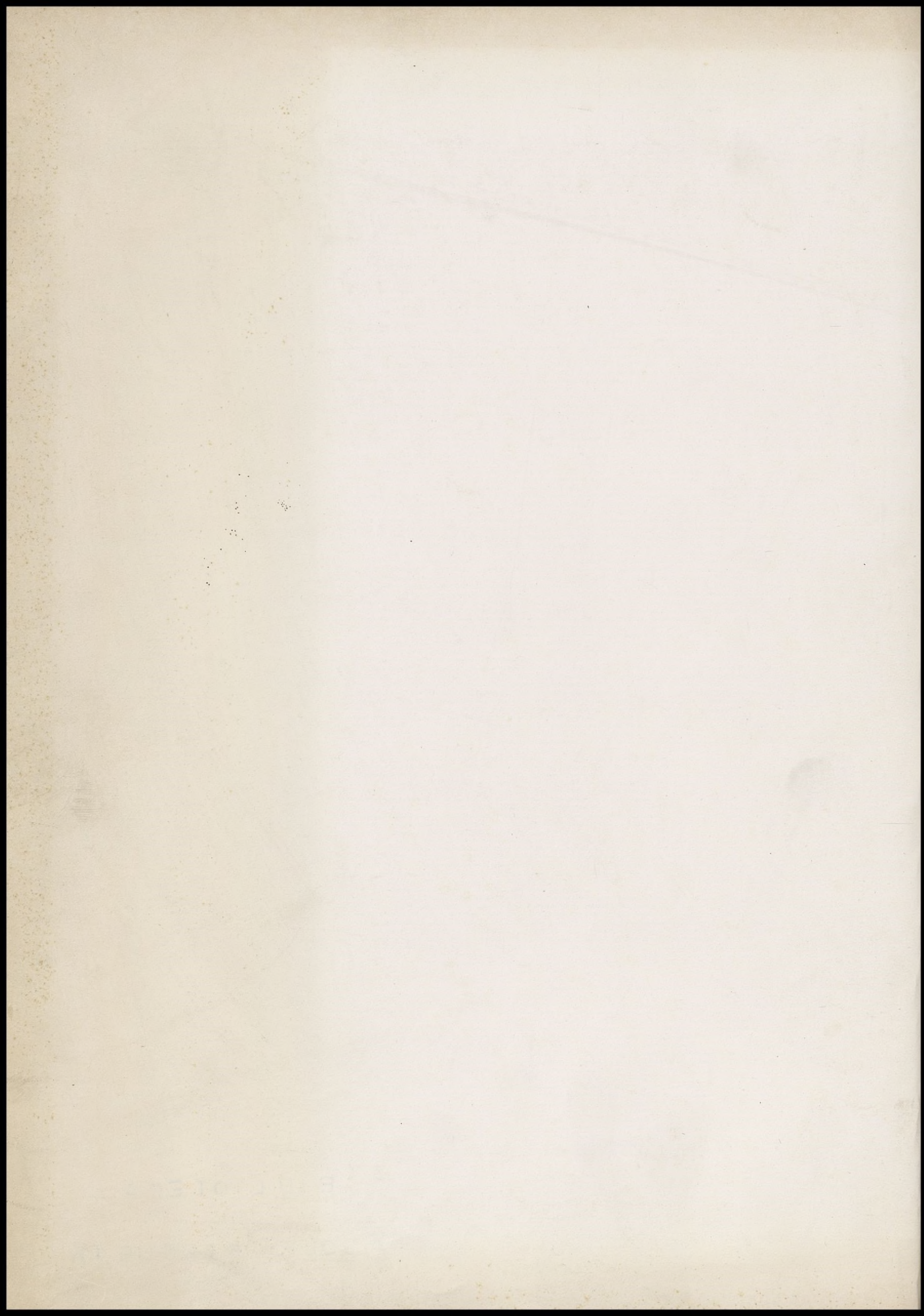
dx Pizcrite.

3. ② contour cath

H3D-02-21-09

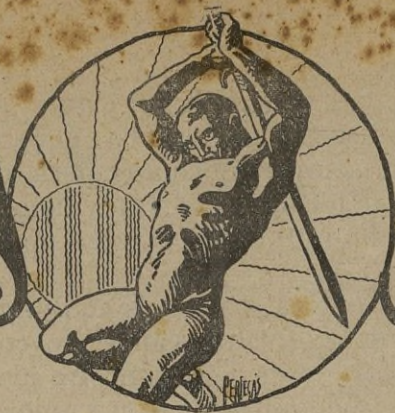
BIBLIOTECA

ADOLF PIZCUE TA

PÀTRIA NOVA

SEMANARI VALENCIANISTE

Prèus de sotscripció

Reine de València... Ptes. 0'50 trimestre
Catalunya i Illes Balears » 0'50 »
Espanya... » 0'75 »
Extranger... » 1'— »

Valencia 6 de Mars de 1915

Direcció pera correspondència

Kiose de San Marti.—VALENCIA

Número sòlt: 5 céntims

VOLEM

la oficialitat de la llengua valenciana.
que siguen valenciàns tots els que 'n nostre reine desempenyen càrrecs públics, governatius i administratius, i els militars que impliquen jurisdicció.
l'autonomia tan ampla com se puga obtindre per a'l municipi i la nacionalitat valenciana.
el restabliment del dret foral valencià ab les modificacions que aconsellen els temps.
el servici militar voluntari i retribuit.
la instauració del crèdit agrícola en tot el reino.
Bolsa de Treball i Museu social valenciàns.
caixes de retiro pera la vellea.
pensions als pares prolífics i exenció d'alguns impòsts.
la ensenyansa integral gratuïta i obligatòria.
tractats de comerç i abaratament de tarifes ferroviàries i marítimes.

EL CRIT DE VALENCIA

Valencia:—¡Yo vullc viurer!...

Salutació

A tots els valenciàns, als de tot lo volgut Reine; als de la bella i aimada Alacant, la de les plages d'ensomni i montanyes, i camps de maravella; als de la bella i aimada Castelló, la de la plana ubèrrima i potentia; als de València; als de totes les comarques, immortals ciutats i immensos pòbles del ample Reine nostre, sempre gran i gloriós encara que oprimat i menyspreuat; a tots els qu'escampats per el mon pòrten nostra sanc i parlen nostre idioma..., tots uns i tots germàns. A tots aquells que debem el ser a una mateixa història, a tots els que gojarem d'iguals grandeses i honors i sofrim una mateixa tirania que nos apersona i nos esfonsa; a tots aquells que vivifica nostre sòl i nostra mar, lligats pels sagrats vincles de rassa i agermanats per la geganta i dolça armonia de la llengua valenciana... A tots nostra salutació més franca i lleal.

De tots els valenciàns de còr demanem l'ajuda; nosatros no som més que un motor inicial. PATRIA NÓVA ha de conseguir son ideal per el esfòrs de tots. Acosteuse, puix, i ajudeu-nos.

Venim a fer revivir l'esperit de la rassa; a que, educantse i intensificant nostra vida, pugam cooperar degudament a l'òbra de l'engrandiment mundial que a tot pòble cult i progresiu li está encomanada.

Venim á desfer totes les velles mentires ab qu'el centralisme absorbent va

pretendre disfrasar totes les misèries qu'engendrà sa funestíssima gestió, misèries que anys arrere nos anularen i acabarien per fer-nos desaparèixer si no posàrem el remey que correspon.

Venim a dir al Reine Valencià que no té sa vida pròpia perquè abdicà de tots aquells drets i llibertats qu'eren les úniques fonts que podien produir-la; *que 'l motiu de sa ruïna està en sa castellanisació* i en la *politicomania* i caciquisme que de les corrents unitaristes se despregueren com ferment de destrucció. Tot afluï al centre; i el centre, congestionat per l'afluència de poders que no li corresponien, se convertí en una confusió de personalismes i de baixos interesos, en benefici de tot el que s'arrastra i tot ho espera d'influències i baixees, i en perjudici del que treualla i estudia, i, en més gran escala, d'aquells pòbles distanciats per raons de rassa i d'idioma, encara que siguen els que més contribuïen a la riquesa de que viuen els vampirs, com al Reine Valencià li passa. Tant absorbeix el centre, que pera tot home públic no hi ha més que Madrid; al poble d'aón naixqué i que 'l elevà al càrrec qu'ostenta, que 'l partixca un *rayo*...

Pera asò venim. Sabem lo arriscat i perillós de nostra empresa; pero res nos asusta ni nos para a pensar, perquè nos guia un ver esperit de veritat i justícia. Arremetrem despiadadament contra tota immoralitat i res nos aturarà fins que la veritat trionfe. Prenguen bona nota tots aquells a qui 'ls puga interessar. No olvide ningú qu'estem en lo Reine Valencià i que, per tant, la vida de tot lo valencià interessa sobre tot; a ningú se despatxa, pero a tot lo mon se li exigix respecte. Se tracta tan sols d'un rudimentari principi d'educació i d'agraïment. El que no estiga conforme res té que reclamar; frànques té totes les portes per'anarsen.

En lo que toca al Reine Valencià, s'acabà ya tota lluita entre germans; tots som iguals, tots som uns. Res importa que sigam *blancs* o *negres*, d'un o d'altre partit; per important que siga una idea política, hi ha un altre interés comú més alt i més gran: VALENCIA, la mare de

tots. Seguim, puix, el camí que a cadascú nos plaixca, pero sigam sempre germans pera defensar tot allò que siga valencià, tot allò que 's referisca a nostra vida...

Y aixina, en temps no llunyà, cuant la veritat trionfe, se vencerán tots de com nostre ideal es un bell ideal de pau i amor...

Acosteuse, puix, i ajudeu-nos. ¡Vixca 'l Reine Valencià, la VALENCIA gran i poderosa del pervindre!...

L' actual unitat espanyola, es
l' unitat en el despotisme

Pi i Margall

Nòstra ortografia

Es assò del mòdo d'escriurer el valencià, tal vòlta el principal inconvenient ab que tropesarem pera que tothom nos llixca. Corromput en gran manera nostre idioma en el temps actual per l'intromissió del castellà, sobre tot en les poblacions més grans, clar està que hi han un sensfi de paraules pròpiament valencianes que hui no son generalment conegudes, i la forma d'expressió gràfica, o siga la ortografia, està també llastimosament influenciada per la castellana.

No podem, per tant, a fi de que tots ens puguen comprendre ab la més pòca quantitat d'esfòrs possible, emprar en un principi totes les regles ortogràfiques valencianes qu'en rigor correspondrien; farem, puix, per ara, totes les concessions que nostre mòdo d'entendre ens aconselle, s'expressarem en la forma més corrent possible encara que siga en perjudici de la bellesa del idioma; pero no podem transigir en escriurer el valencià tal i conforme hui se parla perquè seria retraçar masa la regeneració i dignificació de la llengua, per lo que, tot bon valencià, per patriotisme i natural i noble orgull, deu cooperar a fi de que cuant avans se verifique.

Anotem a continuació unes quantes regles i observacions preliminars que 'l lector podrà dependres sense gran trevall, i les quals li bastarán per ara per'anar entenent perfectament nostres escrits. Ab un poc de bona voluntat, la satisfacció d'anar fent reviurer nostre idioma, nos re-

compensarà sobradament del poc incomòdo qu'ens prengam:

C	Sóna igual que la S, encara que s'ha d'escriurer per raó d'etimologia. El sonit qu'esta lletra té 'n castellà no existix en valencià.
G	Sóna com CH davant de les vocals e, i.
J	Sóna com CH davant de les vocals a, o, u.
NY	Equival a la Ñ castellana, que no existix en valencià.
AB	Equivalent a la preposició castellana CON. Exemple: <i>Trevallem tots ab fe, ab igual entusiasme per nostre renaixement.</i>
FINS	Preposició qu'equival al HASTA castellà. Exemple: <i>No's corem fins demà.</i>
PUIX	Igual que PUES en castellà.
ENLLÀ	Igual que ALLÀ en castellà.

Els mapes fan conèixer les
fites dels Estats, pero no les
de les nacions, qu'ixen, al
contrari, de l'armonia de les
llengües

Leibnitz

La raó de ser del nacionalisme

L'essència del nacionalisme pren forma en les entranyes de la realitat, tant ideal com material, puix si 'ls teòlegs consideraren a la nacionalitat com «creació de Deu», als atèus els constà sempre la varietat ab que s'ofereix la naturalesa: la raça, el medi físic i la llengua determinaren principalment diferències naturals i psicològiques entre 'ls habitants d'uns països i altres. La concurrencia de dits elements donà llòc en tot temps a l'aparició de les nacionalitats, sens que per sa major o menor extensió territorial deixaren de merèixer tal nòm.

L'història ens mòstra que les grans nacions modernes s'han format del conjunt d'altres nacionalitats més petites, diventse el nexce que ara existix entre éstes, i que presidí a la constitució d'aquelles, més que a afinitats ètniques i espirituals i a interesos comuns que les unira, a la força mili-

tar i a l'ardidesa diplomàtica d'una d'elles, que logrà imposarse a les demés. Esta nacionalitat predominant fon sempre la cèlula d'orige de les diferents nacions actuals. En la Gran Bretanya, Anglaterra; en Alemanya, Prússia; en Espanya, Castella...

Ara bé: com observá Montesquieu, els pòbles, del pròpi mòdo que 'ls individus, una vegada posseïdonats del poder, tendixen a l'abús del mateix. Este abús se manifestá ostensiblement quant els pòbles dominadors portaren son deliri imperialiste més enllà del vincle de soberania que crearen, prenent, pera consolidar el llas polític que imposá la força, borrar la personalitat històrica dels pòbles sojugsats, substituintla per la pròpia, sens aturarse a pensar que a la desitjada unió espiritual havia de oposarse la diferenciació psíquica establerta per la naturalesa.

Tant es així, per lo que respecta a Espanya, que després del absolutisme cesariste dels Austries i del centralisme burocràtic dels Borbóns, vigorisats a principis del passat segle ab les teories dels enciclopedistes de la Revolució francesa, encara el mateix Cánovas, al dictar la vigent llei de l'Estat, reconeixia en ell l'existència d'una «constitució interna». Cuatre segles d'unificació no han segut prou pera conseguir l'unitat nacional, es a dir, l'unio espiritual dels espanyols, idea diferent de l'unitat política, que ha sobreviscut hasta 'en els temps en que pogué creures en sa relaxació. Recòrdes, al efecte, l'hermós espectacle que oferí al mon l'Espanya defenent sa integritat territorial quan a l'invasió napoleònica. Ha segut, puix, tan gran la segona com la primera artificiosa. La geografia, l'història, la llengua i la legislació, especialment, següen determinant nostra idiosincrasia nacional de sempre, pera mal ensòmni dels que, medrant de l'actual estat de coses en lo polític, defenen l'Estat central, tutelar i omnipotent, que veu com dos de les dites *regiones españolas*, on existix més viu el sentiment nacionaliste, son les més riques i floreixents d'Espanya.

Tan fondo i trascendental problema está plantejat en la majoria de les nacions. La seua essència triomfa en elles, en major o menor escala, per la raó o per la força, tota vegada que 'l nacionalisme se nodrix de lo qu' es substancia de les lleys més fonamentals i més oposades de nostra existència: l'amor i la lluita.

El nacionalisme es amor, perque escomensant en el sentiment de la patria nadiua, afecte tan natural com el reciproc de pares a fills, i sens el cual no 's comprendria el de la patria orgànica, que formara l'història, finix no ya en procurar son millorament intel·lectual, moral i material, hasta arribar a posseir una literatura, art i producció pròpies, sino en desijar pera la més fácil consecució d'estos fins, l'autonomia, es a dir, la llibertat, el major be de l'hòme, que sòls deu condicionarse per les limitacions que la societat l'impose.

Una autonomia tan ampla com la permetixquen les circumstàncies per que atraveses la patria orgànica, puix la *nació gran*, que ésta supòsa, may fon més indispensable que ara, en qu'están en son apogeu d'una part les utopies igualitaries i universalistes, i d'altra les ambicions imperialistes de les més pròspères nacions, hui ben paleses, ab l'asòt de la conflagració europea, que fan precisa l'unio dels pòbles de les que no ho estiguen tant, pera contindre la seua pujansa.

I, finalment, el nacionalisme es lluita, i siga la que siga la solució que tinga en nostra patria un día, está fora de dupte, colcantse en un terreno purament ideològic, que mentres l'igualtat vol dir, lo mateix pera els individus que pera els pòbles, l'estancament i la mort, la diferència significa el progrés i la vida. Sòlsment la mort iguala: la vida diferència. Diferenciarse es sobreixir, viure, i en el mon sòls els salvages son sers igualats i destinats a desaparèixer.

EDUART MARTÍNEZ FERRANDO

Pòble que pèrt son idioma, cal borrarlo del mapa del mon

Raoul de la Grasserie

L'ÚLTIM NEBOT

May ha estat en l'ànim nostre cap irrespetuositat als morts; sabem tindre tota consideració pera 'ls que pagaren tribut a la vida perden-la. Aixina, yo no comensaria estes cuartilles en sòls el recel de ser malament interpretat.

Pero sobre tota consideració están les íntimes conviccions, i per damunt encara dels respèctes están les raons de consciència. I en la nostra, en la

consciència del hòme lliure, quedá grabat el nom d'en Eugèni Montero Ríos com una calamitat espanyola.

La sinceritat ab qu' escribim sempre ens portá fa temps a parlar del abús de les estatuës, prodigades tant en perjui dels homenajadors com dels homenajats. ¿Qué volen dir estos monuments—ridícols en sa majoria, de forma i de pensament—a Gómez, López o García? I nosaltres, en país com el nostre, tant donat a les estatuës, havem quedat tontament pensatius moltíssimes vegades.

Gómez fon poeta; això ho sabem per la inscripció del monument. Repasem l'història de la lliteratura i no ho trobem; pero... sí, fon poeta. Degué escriurer versos molt tendres que llegira en les vetllades de societats benèfiques i en les festes de Jocs florals, hont guanyara molts accésits. Escrigué versos als repatriats de Cuba, a les víctimes del cólera... i era molt pòbre i al morir li retribuiren els seus paisans honrant-lo en eixe monument.

López... fon polític; arribá a ministre; concedí a la regió uns kilometres de carretera vehinal i... morí millonari. Pero la ciutat vol que sapia cada foraster que tingué un fill il·lustre, i ho fa patent en una estatua representant a López en un rollo de paper en la ma, símbol del decret concedint els kilometres de carretera.

Ara, llegint l'accòrt de concedir un grapat de mils de duros pera un monument a Montero Ríos, la sonrisa irònica que teniem pera García i López, s'ha fet gesto d'indignació. Está be que tinga Romanones una estatua humorística; pero pendre en serio un monument a Montero Ríos i gastar cabasos de duros... ¿No ha tret el pòbre bons mils en la colocació dels seus gèndres i nebots? ¿Quedaba encara este nebot per colocar después de mort!

No hi ha per qué repetir assí l'història trista de Montero Ríos. Está en la consciència de tots que fon una calamitat pera Espanya. Ell firmá el tractat de París.

¿Un monument ara? ¿En concèpte de qué? ¿Com a mal espanyol, com a enriquit en la política, com a hòme sense cap convenciment?

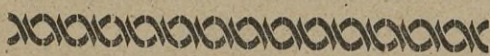
Nosaltres, hòmens independents, hòmens sincers, ab tota honradesa i tota virilitat, protestem del monument. Si un día, al correr de les èpoques, algún curiós regira l'història d'Espanya i cataloga els monuments públics, tròbe consignat que nosaltres

protestarem d'este despilfarro a que ens obliga fins després de mort. Pau als sepulcres, molt be; pero justícia als hòmens.

I ara, de consideració seria un silenci misericordiós. Perque de justícia fora altra cosa.

Ben mort està aquell hòme fatal. No vullgam que pel monument les seues sèndres se remòguen de vergonya.

J. M. MUSTIELES

Les patries noves

¡Patria nova! Esta valenta afirmació, llessada al vent com un clam per la jove Valencia, per la nova joventut patriòtica, es tot un programa ideològic concretat en l'anhèl de futures lliberacions.

Les patries noves del vell continent no son atra cosa que les antigues patries renaixentes, les nacionalitats naturals. Lliures del domeny dels Estats absorbents i opresors o freturosos de reconstrucció i de llibertat.

Les patries noves son les velles patries tornades a la pròpia vida per la consciència dels seus dignes fills.

Miréu: en la paorosa tragèdia, flagell terrible de nostra Europa, les velles patries, les noves patries, pugnen per deslligar-se del poder que les domina, lluiten ab la fòrsa, contra la fòrsa brutal del dominador, pera tornar a la vida lliure que 'ls hi dona el dret i la raó.

Ya entre 'ls elements avansats de tot el mon, fins entre aquells que ab un fals concèpte de la realitat aspiraven a la patria universal, a la parla única, s'ha propagat la vera afirmació de que la unitat no es progrés, es tirania. Y diuen eixos mateixos elements progresius que es estúpít que els hòmens se regisquen per una mateixa marja social i per un sòl idioma, l'Esperanto, per exemple, ya que, al cap d'una década, els alarbs l'haurien pervertit en un dialècte gutural i els italians parlarien un idioma elegant i rítmic. La humanitat no pòt retallar-se com les plantes d'un parc anglés i el cosmopolitisme polític ni es posible ni convenient.

Nansen ho ha dit: «Desgraciat el dia en que les nacions petites desapareguen del mon».

En un rescent article proposava yo, davant el desballestament actual d'Europa, constituir «Els amics de la lliberació de les petites nacionalitats».

Debem eixir a la defensa dels petits pòbles oprimits, d'eixes velles patries endogalades pels grans estats absorbents i soperbiosos, d'eixes patries que aspiren a ser noves ab un noble ideal per bandera.

Fem patria nova, amics, fem patria nova; treballém ab fe i ab coratge, árdidament, per la seua reconstitució integral, pel seu renaixement, per la seua vida nova; i en estos moments d'optimisme i d'esperansa pera nosaltres, d'angunia, de lluita i de sanc pera 'ls demés petits pòbles de l'Europa en guèrra, germáns d'infortuni, enviem-los en nòm d'esta nostra aspiració redemptora, la nostra fraternal salutació en la gran solidaritat del dolor i dels llibertadors ideals.

MIQUEL DURÁN I TORTAJADA

GLOSARI

La ensenya passa...

I

He vista passar davant de mí la bandera d'Espanya i he contemplat com la saludava tota eixa gent que, sempre la mateixa, frèvola i plena de tantes preocupacions, se posava, formant llargues ringleres, quan discurreix un soterrar, una procesó, l'eixercit...

Yo vea surar en l'aire els plecs ròjos i gròcs, per quins tots se descobrien, i deseguida me va vindre a la memòria lo penó de Castella, morat, trist. Penó de Castella, que 's tot un símbol: de morat se visten les creus en Semana Santa. Yo vea en eixa bandera, que tots respectaven, escrit ab lletres de sanc i ostentant-ho com una eixecutòria, la nostra vensuda d'Almànsa. Yo vea que les flames del incendi de Xátiva envoltaven son drap. Yo vea que ses ralles vermelles i grògues se transformaven pòc a pòc en morades...

No puc vòrela sens que 'ls meus ulls no plòren. Yo veig en ella un signe d'unitarisme i... Cuba... Filipines... Melilla...

He vista passar davant de mí la bandera d'Espanya i l'he contemplat indiferent.

II

Ho recorde com si al present fora... Es un dia vestit a tota gala; lo sòl, lliure de núbols, envia, pròdic, sos raigs sobre ma Patria. Sonriu Naturalessa. Ni un còp de vent: sòls brissas acaronadora.

La Senyera creua els carrers de Valencia seguida d'un estòl d'ardents patricis. Les quatre barres d'Aragó se pasegen trionfantes. La meua imaginació se representa les Germanies, lo Centenar de la Ploma, els Grèmits... I crec vore en cada còr dels que darrere de ma bandera li fan guardanage, les quatre barres de sanc cuan criden: ¡Vixea Valencia lliure!

I seguix son camí... I tot-hòm se para extranyant l'aconteiximent. Els vitòls vibren en mon ànima com sibilitica profecia.

Es aplegada la Senyera a la estatua del rey En Jaume, fi de la improvisada manifestació, i allí ha creixcut més i més d'aquella gentada l'entusiasme, com veu protestadora d'un pòble presoner.

Ha passat la bandera de ma Patria i m'he descobert reverenciós.

III

¡Oh, bandera d'Espanya! Tú eres lo penó de Castella; tú signifiqués la tristesa i abatiment d'un pòble.

¡Oh, Senyera de ma Patria! Tú eres el símbol de la nostra llibertat; tú eres el signe del nostre resurgir.

¡Yo te saludel...

JOANOT

ESPIGOLANT

Teoría del regionalisme

Del llibre *La Verdad sobre el Catalanismo*.

El regionalisme consagra dos coses: la familia y el treball. Constituint la primera, senta el principi de autoritat; dignificant el segón, mata la vagancia i assegura la prosperitat. L'autoritat en la casa es el cap de familia; l'agrupació d'un número de families forma el pòble, u o més pòbles el municipi; la reunió de municipis, la comarca, i el conjunt d'estes, la regió, que se mòu autonòmicament dins del Estat. Per lliure votació dels caps de familia se formen les entitats governamentals del pòble, del municipi, la comarca i la regió, i sos càrrecs honrosos pòden escalarlos lo mateix l'obrer que 'l potentat, si conseguix mereixer els sufragis dels conveins.

Cadascú dels expressats organismes gòja de vida pròpia i independent, en lo que 's referix als interesos peculiars de sa esfera d'acció.

Les comarques eligixen lliurement sos diputats o representants, d'entre totes les classes socials, i estos, fills sempre de la comarca, deuen escullir-se d'entre 'ls que més interesos i arraelament tenen en ella: els tals diputats formen l'autoritat superior de la regió. L'elecció d'ocupació u ofici es tan lliure, que fins el servici de les armes se fa voluntari.

D'esta manera se destrueixen els turnos politics, s'acaba ab tot lo personal de nòmina inútil i se reintegren a l'industria i a l'agricultura, fonament de la prosperitat d'un país, molts brasos i capitals.

El treball dignificat i dividit en grèmis, cual direcció o presidència temporal, deu ferse per lliure sufragi dels agremiats, té sos representants en els organismes municipals, comarcans i regional. Totes les fòrces vives sense distinció contribuïxen a la formació de les lleys: se fònen tots els tributs en una única contribució directa i se declaren lliures de ella els articuls de primera necessitat, en be de les classes productores. Aixina els governants no son més que administradors iixits de la masa general del país, a la que tornarán una vòlta finida sa gestió i haixquen segut aprovats els cònters corresponents per els seus administrats. Este procediment tan fácil, que pren per base l'igualtat de l'hòme, considerantlo tan sòls per sa honradesa i capacitat, està profo-

nament arraelat en el país i forma l'esperit del regionalisme. Davant de la llei tots són iguals, perquè tots han contribuït a la seua formació i tots han elegit els que deuen aplicarla, de lo que resulta que la llei respon sempre al seu fi.

MANEL MARINEL·LO

RETALLS HISTORICS

Profecia d' En Jaume I

L' experiència de nostra rassa està en l' història del Reine de Valencia. «Si faltara ésta—diu Viciàna,—els nostres avis serien privats de sa llahor i fama, i els que hui som no tindriem a qui imitar.» A lo que afegí que l' història de nostre gloriós ahir es el fonament del edifici de la patria de demà.

L' història ens revèla el caràcter del nostre poble i quins han seguit els camins de sa grandesa i prosperitat, aixina com també les causes que nos han portat a la present roïna.

L' història es la «mestra de la vida», segons el gran Ciceró; per assò el que desconeix el passat de sa patria es un estranger en ella.

¡Valenciàns, noble rassa que naixques lliure i gran, ya es hora de que se'n adoneu de que teniu la *filoxera* del centralisme en vòstres camps, avans polits, i de que la *serpeta* d' oligarques i cacics de tota mena va desfentvos els tarongerels de l' hacienda de que foreu amos i senyors fins ahir.

Llegiu, estudiéu la vòstra història pera que vibre vostra ànima i vos inspire el desig de renovar les èpoques de nostre esplendor; no escoltéu mon consell i caldria dir que poble que menyspreua son passat pròva que se resigna a morir.

El Rey En Jaume I, establidor dels fonaments de la Patria Valenciana, féu pregonar assi el 19 de Giner de 1248, la divisió que, pera després de sa mort havia seguit acordada en les Corts de Girona i Lleida.

Rey previsor i amant de la grandesa, llibertat i prosperitat de sos pobles, doná pròves de coneixer be les ambicions dels seus veïns, puix en aquell decret manava als fills varons de Na Violant, cas de que hagueren de ser cridats a la successió de sa Corona: «*Que ni l' ajuntaren ab Castella, ni li reconegueren superioritat de cap lley...*»

Pareix que l' Rey En Jaume llixquera en lo pervindre...

TIRANT LO BLANC

VÈRSOS DE PATRIA

LIBERTAT

No vulle ser l' au presonera que sofreix sens esperança;
vulle semblar l' àliga altiva que lluny l' aire se'n esfuma.
No vulle més besar la playa com servil i blanca escuma;
vulle tornar-me ona embravida de tempesta en sa pujança.

Vulle ser lliure, i en mos sòmnis patriòtics de grandesa,
creec ab nòva fé que l' poble ha de renàixer plé de vida;
que a lo crit de nostra santa llibertat, avui dormida,
nostres braços seràn juges per venjar-nos ab fiereça.

Libertat vulle per ma Patria, jove o vella, sempre única.
Encengam si precis fora a nostra Roma en Guerra Púnica

i esdevinga nostre poble gran i fòrt com li pertanya
per que siga lo més noble del Imperi de la Espanya.

¡Tèrra meua, tèrra mare! Per mon còr la més ferventa,
reb ma estròfa libertaria, Poble gran, Patria irredenta!...

F. PUIG—ESPERT

Consells i advertències

Dins de nostre Reine debem parlar sempre l' nostre idioma: en casa, en lo carrer, en les oficines públiques. Si algún funcionari públic no l' sap, que l' deprença. Te la obligació de saberlo; per això li paguem.

Valenciàns, deprenchau. El govern qu' en l' actualitat patix España ha tingut la gran idea de tancar les Còrts cuant més grave i crítica era la situació, cuan s' anaben a discutir problemes de vida o mort pera la nació espanyola.

Els quefes *provincianos* dels partits polítics turnants, per lo vist es que no pensen tan sisquera protestar. Segurament es que no tenen temps pera ocupar-se d' estos trascendentals assumptes, ocupats en la confecció de *pastisos* com el que tan escandalosament feren fa pòc en la Diputació.

Tingau-ho ben present pera cuant vinguen eleccions votar atra volta als candidats centralistes.

—¡Viva la Patria!—diuen sempre. I els pobles espanyols morintse de fam...

Hi han molts que s' diuen bons valenciàns i fan per el Reine Valencià tant com Judes feu per Jesucrist. Debem fixarse molt be en qui són eixos senyors pera en la primera ocasió, a cónter de votarlos, *ferlos votar...*

¡Vía fóra lladres de Valencia!...

Pot haver un idioma auxiliar que servixca pera entendres tots els pobles del mon; pero en cuant a un idioma universal, no pot existir may. Zamenhoff, al crear el Esperanto

ha volgut fer el idioma auxiliar. Zamenhoff sap molt be lo que són els idiomes, i está convençut, per tant, de que no hi ha idioma universal possible.

Ademés, un poble pòt parlar en *chino*, posem per cas, i ser el primer per sa cultura en cooperar a la llibertat i a la pau del mon.

Senyor Alcalde:

La Joventut Valencianista, desde sa fundació, li ha dirigit dos oficis: el primer invitantlo al Acte d' Afirmació que s' celebrà en Jolliol, i el segon cuant se tractà en l' Ajuntament sobre la cuestió dels ferits de la guerra europea.

De ningú dels dos oficis s' ha donat conter en les sessions, ni a ningú dels dos s' ha contestat sisquera. ¿Què s' lo que vòl dir eixe silenci? ¿Serà tal volta porque anaben escrits en valencià?

Vosté, pera poder alcansar el càrrec que ostenta, tingué primer que ser regidor per els vòts dels *valenciàns*, de ls que parlen valencià, perqu' es *lo seu idioma*. Si es que vosté no estava conforme ab ell, no degué presentarse a candidat tan sòls; o asò o al ocupar el llòc que ocupa, no deu may atropellar els drets d' aquells a qui deu son càrrec. El hòme, cuant lo que ha de fer no está d' accòrt ab les seues idees, no deu may olvidar el dret dels demés; no te més que dos camins, en veritat i en justicia: o cumplir o anarsen.

Qui atenta a la llengua d' un poble,
atenta a la seua ànima i la ferix en
les fonts mateixes de sa vida

Prat de la Riba

El Regionalisme es el qu'ensenya als fills de una mateixa patria a defendres, a crearse i a engrandirse. El que abolix el caciquisme, els personalismes i els òdis de partit en un matèix pòble, o siga tot allò que nos ha portat al llastimós estat actual.

El Regionalisme es el què fa avançar als pobles per lo seu propi esforç, no per les influències vergonyoses o baixes polítiques que, falsejantnos, han aplegat a anularnos. Reconeix com oficial el propi idioma, perquè sense assò no pot haver may ànima, no pot haver may vida. No odia a ningú, perquè té base de vera cultura.

El Regionalisme no pot ser may un ideal de atrás o exclusivismes, perquè lo seu programa escomensa per llibertar i vigorisar a totes les rasses i acaba en la federació mundial.

Pòbles benemèrits

MOLVEDRE

Es el nom de la ciutat de Molvedre ú dels noms que més diu al cor del bon valencianiste.

De Molvedre emanen sempre esclats de ver patriotisme; el de Molvedre es l'únic gran Ajuntament que respòn a la crida dels valencianistes i concorrix a l'Acte d'Afirmació de Joliol passat, en l'afable i digníssima persona del senyor Sindic En Leocrici Rueda... El de Molvedre es també el primer corresponsal que nos escrigué demanant pera la venda un bon número d'exemplars de PATRIA NÒVA.

Altra cosa de lo qu'es fora hui el Reine Valencià si hi hagueren molts pòbles com Molvedre; per desgracia i per vergonya, son ben repòcs...

El Ajuntament de Molvedre, assistint al Acte d'Afirmació, donà una llió de cultura i patriotisme als de Alacant, Castelló i Valencia, decadents i arruinats, moral i materialment, per el corcò del centralisme.

Tots els regionalistes valenciàns tenen un deute sagrat ab Molvedre, que han de procurar pagarli quant avans...

PATRIA NÒVA saluda a la noble ciutat de Molvedre, espill de pòbles conscients i progresius.

SALUTACIONS

Desde Alacant

Senyor Director de PATRIA NÒVA. Valencia.—Distinguit Senyor: Gran satisfacció nos ha produït el llegir en la premsa els anuncis de la pròxima aparició de PATRIA NÒVA.

Com valenciàns i amants de la nostra terra, no podem permeneixer indiferents al enterarnos de tan falaguera nòva i nos apresurém a felicitarlo i a desijarli la més llarga i pròspera vida al periòdic que ha de ser el portant-veu de nostres sagrats ideals i el reivindicador de nostra incomparable llengua.

La propagació del pròpi idioma es una de les més grans i nobles aspiracions que déu aniuar el cor de tot bon regionaliste, a fi de que la seua Patria aplegue a ser fòrta i poderosa, ya que la sòrt que li pertany a un pòble es la mateixa per que l'idioma passa.

¡Avant, volguts companys de Valencia, contéu ab la ferventa adhesió i més decidit entusiasme dels compatriòtes d'Alacant!—Ciutat d'Alacant, 1.er de Mars de 1915.—Per el Grop Regionaliste: El President, *Lluís Sempere Blanquer*.—El Vis-secretari, *Josep Pérez*.

Desde Castelló

Senyor Director de PATRIA NÒVA. Valencia.—Volgut company: En nòm dels entusiastes regionalistes d'esta Ciutat, tinc l'honor de dirigirli la present ab el fi de ferli constar el sincer entusiasme qu'hem experimentat al tindre coneiximent de la pròxima aparició del semanari valencianiste PATRIA NÒVA.

Fa temps que tots notabem la falta d'un periòdic que, ab la verdadera decisió i l'complet desinterés qu'estes llavors patriòtiques requerixen, vinguera dispòst a dignificarnos davant del món i de l'Historia, trencant per fi les vergonyoses traves de la apatía que fins hui nos ha dominat, imposibilitant-nos pera tot avàns i oscurint nostres cèrvels.

En PATRIA NÒVA van totes les aspiracions dels bons patriotes, la més noble ambisió de grandesa de tot un pòble que se sent renaixer... Aportém, puix, cadascú nostre humil esfòrs i l'trionf mes esclatant haurá per fi de coronar-nos.

¡Avant!... Sempre avant!

Atentament el saluda son company d'ideals i S. S., *Amadèu Pitarch*.
Castelló, 2 Mars de 1915.

Desde Barcelona

La Joventud Valencianista d'esta Ciutat, en Junta Directiva hui reunida, acordá, después de haverse enterat ab gran satisfacció de la propera aparició de PATRIA NÒVA, felicitarvos per vostra decisió al fer apareixer en la premsa un òrgue que siga el defensor de nostres ideals i trevalle per la

reivindicació dels Drets de nostra Patria.

Al desijarli al nou periòdic una floreixent y llarga vida, vos enviém junt ab nostra salutació mes coral la expresió de nostre sincer afecte.

Vixcáu molts anys pera 'l bé de nostra Idea.—Barcelona 23 Febrer 1915.—El President: *Robèrt Blanquer*. Al senyor Director de PATRIA NÒVA.

Lo Rat-Penat

Ahir divèndres va pendrer posició la nòva junta d'aquesta Societat, la cual, segóns se nos asegura, ve animada dels millors desijos, dispòsta a posar el nom de Lo Rat-Penat a l'alsá que requerix sa llarga història i l'oportú moment històric actual.

Molt nos complagueren les manifestacions fetes per el senyor Baró d'Alcahalí, president ixent de dita Societat, en la reunió magna del passat dumenche, referentes a que se devia pendrer una nòva orientació política que s'adaptara a les actuals circumstancies, sense perjui de prosseguir en sa llavor literaria.

No duptem, puix, que Lo Rat-Penat entrarà en una nòva vida de intensitat i transcendència pera 'ls nostres ideals, en favor dels quals tant podria fer si ben de veres se ho proposara.

Aixina ho esperem. El temps i les òbres dirán.

Acte d'Afirmació Valencianista de Joliol.—La comissió que s'entén de portar a la práctica les conclusions que s'acordaren en l'esmentat Acte, te ya molt avansats els treballs i pronte convocará a una nòva reunió als senyors delegats de les entitats que concorriren.

DIÁLECS AL VOL

Carrer de Sent Vicent, de set a huit de la nit; gran concurrència.

Una respectable senyora, luxosament vestida, diu a un'altra senyora que va ab ella, en el mateix moment que passa per nostre costat:

—Yo ya li he dicho...

Uns altres senyors que pasen, i que ho han oït com nosatros, se'n van rientse...

I ens preguntem nosatros entristits: ¿Per qué esta senyora ha d'anar fent riure per no parlar lo seu idioma?

¿Cuants i cuantes aixina n'hi han que, joh, ironia!, s'omplin la boca dient que no saben parlar més que n'castellano!...

En un tranvia, un jove cedix son puesto a una senyoreta que puja.

—Pase, pase; sentes así.

—No cale, no cale; no se moleste...

En un cuartel. Històric:

El oficial.—¿Qué oficio tenía usted en su tierra?

El soldat.—Porqué...

El oficial.—¿Contésteme usted!

El soldat.—Ya le digo: porqué.

El oficial.—¿Yo le pregunto lo que me da la gana y usted ha de contestarme!

I naturalment enfurí el oficial, li asòlta una galtà al soldat.

Un cabo.—Perdone mi capitán... Este soldado es mallorquín. Porqué, en su lengua, quiere decir guardador de cerdos...

El oficial.—Pues que se hubiera explicado, hombre.

Un cabo.—Es que no sabe más castellano, mi capitán.

El pòbre soldat, ventse desamparat, incomprés i llunt de sa terra, tot un hòme com es, plòra com una criatura. El oficial sent en l'ànima lo que acaba de fer. Un i altre son víctimes inconscients de nòstra inaguantable organisació política.

Vejäu si te raó de ser el regionalisme.

Entre amics.

—Es cert que pera demanarli relacions a Amparito li has escrit en valencià?

—Sí, hòme. No faltaba más.

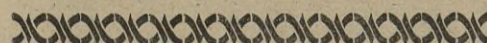
—I qué, ¿t'ha contestat?

—Ya ho crec que sí. ¿Qué t'has cregut que Amparito es com l'Alcalde?

Necessitem patriòtics y actius corresponsals literaris en tots els pòbles importants del Reine Valencià, que nos comuniquen tots els desacèrts i abusos qu'es cometixquen en les localitats respectives i nos tinguen al corrent dels fets benemèrits que's realicen

Admetim sollicituts. Inútil escriure si no es en valencià

CULTURA VALENCIANA

Obres més recients del Renaiximent Valencià

-- Propaganda regionalista --

F. Barberá Martí.—De Regionalisme i Valentinicultura.

R. Criado Cervera.—Regionalismo y descentralización.

Alexandre Settler.—La descentralización administrativa y los conciertos económicos con el Estado.

«Ensaig de Programa regionaliste fonamental, o siga los vers fonaments de la vera democracia...», per ú de sos defensors.

R. March Calatayud (Gabriel de Medina).—Solidaridad Regionalista, ab un pròlec d'En Salvador Sellés.—Alacant.

E. Martínez Ferrando.—Solidaridad y Regionalismo.

R. Martí Orberá.—En pro del arte literario. (Llamamiento y orientaciones.)

F. Peiró Carrió.—Levantinismo.

D. Martínez Ferrando.—Renaiximent. (Moment actual de la poesia valenciana. La llengua valenciana en el renaiximent de Valencia.)

F. Martínez i Martínez.—Discurs. Acadèmia Valencianista.

Dret

Ròc Chabàs.—Génesis del Derecho foral de Valencia.

Uguet Soriano.—Apuntes para la reconstitución del Derecho Procesal Valenciano según las disposiciones de sus Fueros.

Religió

Pera valenciàns. Planes redactades i tretes a llum per un fill de la terra.

E. Genovés Olmos.—Práctica parroquial.

Ensenyansa

Julia Gutiérrez.—Compendio geográfico-histórico del Reino de Valencia, para uso de las escuelas de instrucción primaria.

F. García Collado.—Españoles ilustres. (Bosquejos biográficos.)

Folklorisme

F. Martínez i Martínez.—Folk-lore valencià.

F. Badenes Dalmau.—Rondalles del pòble.

Erudició geogràfica, històrica, literaria i artística

Baró d'Alcahali.—Diccionario biográfico de músicos valencianos.—Diccionario biográfico de artistas valencianos.

F. Carreras Candi, F. Figueras Pacheco, C. Sarthou Carreres, J. Martínez Aloy i R. Huguet Segarra.—Geografía general del Reino de Valencia.

J. Rodríguez Condesa.—Rafel Martí de Viciàna. (Estudi bio-bibliogràfic.)

V. Forner Tichell.—Estudio acerca de la casa solar de los Viciàna.

Josèph Bodria.—Festes de carrer.

F. Vilanova i Pizcueta.—Historias de la Universidad Literaria de Valencia.—Guía artística de Valencia.

L. Jiménez Fayos.—El Compromiso de Caspe. J. V. Amorós Barra.—Indumentaria y armas usadas por los valencianos a fines del siglo XV y principios del XVI.

Dr. C. Sarthou Carreres.—Impresiones de mi tierra.—Castellón.

J. Ribelles Comin.—Estudi bio-bibliogràfic sobre l'il·lustre fill de la provincia de Castelló En Pere Laverna i Esteller. (Biblioteca Popular Valenciana.)

E. Genovés Olmos.—Bibliografía valenciana desde 1541 a 1910.

J. Sanchis Sivera.—La Catedral de Valencia. El Santo Cáliz de la Cena, venerado en

Valencia. Pintores medioevales en Valencia, etc.

Marcelino Gutiérrez del Caño.—Catálogo de los manuscritos existentes en la biblioteca universitaria de Valencia.—Producción dramática valenciana del siglo XIV. Antoni Vilaragut. Les Tragédies de Séneca. Examen comparativo de dos códices de las mismas, precedido de un estudio bio-bibliográfico.

Rodrigo Pertegás.—Antecedentes históricos sobre la topografía preurbana de Valencia.

Poesía

Maximilià Thous.—La escala florida. (Poema.)

D. Martínez Ferrando.—La Cansó del Isolat.

M. Durán Tortajada.—Còrdes vibrants.

F. Badenes Dalmau.—Cants de la Ribera.

Jacinto M.ª Mustieles.—Breviari Romàntic.

Maximilià Alloza.—Ioesa (poema).—Castelló.

Amadeu Pitarch.—Visions i cants d'un pastor.—Castelló. (De venda en la llibreria

Aguilar, Caballers, 1, Valencia.)

Lluís Cebrián Mezquita.—Poesies. (Biblioteca de Poetes Valencians Contemporanis.)

J. M. Bayarri.—Precs de pau.—Llaus lírries.

Literatura

E. López Chavarri.—Cuentos líricos.

B. Morales San Martín.—La Rulla, Idilis llevantins (biblioteca de L'Avenc), Cadireta d'òr.

T. Llorente Falcó.—Ráfagas del campo. (Impresiones de la masada.)

Lluís Bernat.—Caciquisme roig.

Salvador Guinot Vila.—Escenes Castellonenques.—Capòlles mustigats.

V. Navarro Reig.—La pau dels poblets.

F. Ombuena Thous.—Lletres valencianes.

Colecció d'El Cuento del Dumenche.

Teatre

R. Martí Orberá.—L'Ombra del Xiprer, L'Àse del pòble, La elecció.

Antoni de Cidón.—L'Agüela.

J. Vento i M. Ferrandis Agulló.—El Sant de la casa.

B. Morales San Martín.—La Borda.

V. Fe Castell.—Les Viudes de la Plaseta, Carmela la Pentinàora.

F. Vidal.—¡A Roma per tot!

Vicent Peyró.—Aigua ròcha, La Negrer de l'Horta.

Lluís Cebrián Mezquita.—Gepeta.

Pere Chirivella.—Tot debaes, El Governador del Pati.

F. Hernández-Casajuana.—El Pati dels Canyarets, La Oroneta de Plata.

Vergonya eterna als que
menyspreuant lo seu idioma
alaben el dels altres

Dant Alighieri

BIBLIOTECA

**de Poetes Valencians
- Contemporanis -**

I quinset quadern

De venda en tots els kiòscs

Tip. EXCELSIOR.—Guillem de Castro, 151.

Tot bòn valencià deu tindre com obligació el fer propaganda per PATRIA NÒVA, donantla a llegir a tots els que conega i procurant-nos el major número possible de sotscripcions. Treballar per PATRIA NÒVA es treballar per el renaiximent del Reine Valencià.

CALSAT :RIERA:

CARRER DE LAURIA, 5
VALENCIA

Tot bon valencianiste deu anunciar-se en
"Patria Nòva"

Fuméu l' incomparable
Paper Mefisto

✕ ACADEMIA FUSTER ✕

dedicada exclusivament a l' ensenyansa de

:: :: Dibuix i Modelat :: ::

pera les carreres de

Arquitectes, Ingenyiers,

Perits agrícoles

Industrials, etc.

Carrer d' Ausias March, N.º 9,
:: :: primer i segon

VALENCIA

Tintorería SOTO

❖ ❖ ❖

Avinguda del Pórt, n.º 38

:: Teléfono n.º 958 ::

❖ ❖ ❖

VALENCIA

Kiosc de S. MARTÍ

: VALENCIA :

Venda de tota classe de
periódics, semanaris
y revistes

ESPECIALITAT

en periódics regionalistes

Pastisería MARTÍ

- Gran surtit en pastes -
y dolsos de totes classes
Gran varietat pera regals

Especialitats de la casa

El afamat **POSTRE**
BERENARS

Sorpreses

Pelaitles Mignonettes

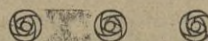
Azcárragas

Llauraoretas

Excepcional

Celestial

Alegríes

MARTÍ

MARTÍ

Forn-Pastisería
de S. Francés

Valencia